

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19125/2024
18.09.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца „Техноград Инжењеринг“ ДОО, Краљево, чији је пуномоћник Драган Ивановић, адвокат из ..., против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Драган Јелић, адвокат из ..., ради побијања дужникових правних радњи, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3474/23 од 03.04.2024. године, у седници одржаној 18.09.2025. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3474/23 од 03.04.2024. године и пресуда Основног суда у Крушевцу П 4273/20 од 05.07.2023. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П 4273/20 од 05.07.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да су брачни уговор 1РЗ 1892/13 од 30.12.2013. године и поравнање 1Р1 156/13 од 10.01.2014. године, закључени између ББ из ... и тужене пред Основним судом у Крушевцу, без правног дејства према тужиоцу у делу који је потребан за намирење његовог потраживања од 6.341.676,50 динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2013. године као дана доспелости потраживања па до коначне исплате, што је тужена дужна да призна и трпи принудно намирење тог потраживања из вредности поклоњене имовине. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 422.600,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3474/23 од 03.04.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

На ревизију тужене тужилац је благовремено одговорио. Истакао је да је ревизија недозвољена с обзиром на означену вредност предмета спора.

Врховни суд је оценио да је ревизија тужене дозвољена на основу члана 403. став 3. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20) с обзиром да се у поступцима за побијање дужникових правних радњи, дозвољеност ревизије цени према висини потраживања тужиоца ради чијег намирења тражи побијање.

Након што је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2 ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ради наплате свог потраживања у износу од 6.341.676,50 динара према супругу тужене ББ из ..., покренуо извршни поступак о чему је донето решење о извршењу које је постало правноснажно 26.10.2016. године. Извршни поступак није окончан с обзиром да до намирења повериоца није дошло јер је извршни дужник са својом супругом, овде туженом закључио брачни уговор 30.12.2013. године којим је признао да имовина која је била уписана на његово име, представља заједничку имовину стечену током трајања брака и да је њен удео у стицању $\frac{1}{2}$. Потом су супружници закључили судско поравнање 10.01.2014. године којим је извршена споразумна деоба тако што је тужена постала искључиви власник свих непокретности које су биле предмет уговора од 30.12.2013. године (куће у ... на кп.бр. ... КО ..., пословног објекта у Крушевцу на кп.бр. .. КО Крушевац, кат. парцеле .. КО ..., пословног објекта на кп. КО ..., пословне зграде на кп. .. КО Крушевац и локала Л1 на кп.бр. .. КО Крушевац), док су њеном супругу припала новчана средства у износу од 250.000 евра, као и право надградње постојећег објекта на кп.бр. .. КО Крушевац у делу од $\frac{1}{2}$ који је припао туженој, те право плодоуживања на кући у

С обзиром да је утврђено да не постоји имовина извршног дужника ББ из чије вредности би тужилац као извршни поверилац могао намирити своје потраживање, нижестепени судови закључили су да су испуњени услови за побијање правних радњи које је предузео извршни дужник у виду закључења уговора од 30.12.2013. године, као и судског поравнања од 10.01.2014. године. Код чињенице да је дужник располагао у корист своје супруге, важи претпоставка њене несавесности, односно да јој је било познато да дужник закључењем наведених уговора наноси штету свом повериоцу. При том, према закључку другостепеног суда, реч је о фиктивним правним пословима који прикривају поклон туженој од стране извршног дужника с обзиром да је судским поравнањем она постала власник имовине, а суду није пружила доказ да је свом супругу у складу са поравнањем исплатила 250.000 евра из којих средстава би тужилац могао да се наплати. Због тога је применом одредби чланова 280. и 281. ЗОО, тужбени захтев тужиоца усвојен.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Опште правило побијања дужникових правних радњи садржано је у одредби члана 280. Закона о облигационим односима. Према ставу 1, сваки поверилац чије је потраживање доспело за исплату, и без обзира када је настало, може побијати правну радњу свог дужника која је предузета на штету поверилаца. Према ставу 2, сматра се да је правна радња предузета на штету поверилаца ако услед њеног извршења дужник нема довољно средстава за испуњење повериоачевог потраживања, док је ставом 3 прописано да се под правном радњом подразумева и пропуштање због кога је дужник изгубио какво материјално право или којим је за њега настала каква материјална обавеза.

Према одредби члана 171. Породичног закона, имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину.

Оно што карактерише заједничку својину супружника, јесте то што право својине имају оба супружника на предмету права својине, али тако да њихови удели нису одређени. Њихови удели нису одређени ни идеално ни реално, па се као правна заједница, заједничка својина разликује од сусвојине код којих су делови сувласника одређени идеално. Тек деобом заједничке имовине, долази до утврђивања сувласничког удела сваког супружника у заједничкој имовини према одредби члана 177. ПЗ. При том, није нужно да деобу спроводи суд јер до судске деобе сагласно одредби члана 180. став 1. ПЗ долази само уколико се супружници не споразумеју о деоби споразумом који могу закључити према одредби члана 179, и то у свако доба јер одредба члана 178. ПЗ прописује да се деоба заједничке имовине може вршити за време трајања брака, као и после његовог престанка.

С друге стране, споразум сувласника о деоби сувласничке имовине јесте уговор на основу којег долази до престанка сувласничке заједнице њеним развргнућем. Овде долазе у обзир сви модалитети поделе јер сувласници могу ствар физички поделити (ако је могуће), могу одлучити да се ствар прода а добијена вредност подели сразмерно величини удела, а могуће је и да ствар припадне једном сувласнику, а да он исплати остале (деоба исплатом удела). У сваком случају, као и код деобе заједничке имовине, и у случају деобе сувласничке имовине, као начин деобе могућа је не само судска деоба, већ и споразум сувласника о томе.

Ако се има у виду све оно што дефинише и опредељује неку имовину као заједничку имовину супружника према одредби члана 171 ПЗ, уколико споразумом утврђени удео одговара уделу супружника у стицању заједничке имовине, сагласно одредби члана 180 ставови 3, 4, и 5 ПЗ, не може се у случају споразумне деобе заједничке имовине говорити о акту располагања или отуђења које чини један супружник другом, нити се радња закључења оваквог уговора може третирати као радња предузета на штету поверилаца односно радња услед које дужник губи какво материјално право, што је општа претпоставка побијања у смислу одредбе члана 280. ЗОО. Ово стога што правна радња подразумева поступак дужника услед којег се његова имовина у нечију корист материјално смањује или услед које он долази у тежи процесно-правни положај, што не може бити у случају поделе заједничке имовине супружника споразумом на основу којег супружник стиче својински удео који одговара његовом доприносу у стицању заједничке имовине. Међутим, с друге стране,

побијању би била подложна правна радња сувласника у виду споразума чији је циљ развргнуће сувласничке заједнице, наравно, под условима из члана 280 ЗОО.

С обзиром на закључак нижестепених судова да имовина која је била предмет уговора од 30.12.2013. године представља акт располагања дужника (како то наводи првостепени суд), односно акт отуђења који је предузео дужник пошто је уговор фиктиван (како то наводи другостепени суд), произлазило би да нижестепени судови закључују да је имовина која је била предмет уговора, посебна имовина извршног дужника. Међутим, за такав закључак изостале су чињенице јер нижестепени судови нису имали у виду одредбу члана 168 Породичног закона која дефинише посебну имовину супружника, и према којој је имовина коју је супружник стекао пре склапања брака његова посебна имовина (став 1), као и имовина која је супружник стекао у току трајања брака деобом заједничке имовине односно наслеђем, поклоном или другим правним послом којим се прибављају искључиво права (став 2).

Пошто нижестепени судови нису утврђивали да ли је имовина која је била предмет уговора од 30.12.2013. године, посебна имовина дужника ББ или заједничка имовина коју је стекао радом током трајања брака са туженом, те да, уколико је реч о њиховој заједничкој имовини, споразум о деоби заједничке имовине не може представљати правну радњу дужника која би била подложна побијању у смислу члана 280 ЗОО, под условом да споразумом утврђени својински удео супружника одговара доприносу у стицању заједничке имовине, а да се након поделе заједничке имовине може побијати правна радња дужника коју је предузео у погледу своје посебне имовине, Врховни суд је укинуо нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

На основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци решења.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић